

Protocol overgang naar volgende groep

Doel van dit protocol

Kan een kind overgaan naar een volgende groep of blijft het zitten (doubleren)? Met dit protocol willen we ouders informeren hoe wij als school omgaan met de beslissing om een leerling al dan niet naar een volgende groep te laten overgaan. Anders gezegd: wanneer gaat een kind over en wanneer blijft het zitten?

Inleiding

Elk leerjaar kijken we of de leerlingen zich voldoende hebben ontwikkeld om over te kunnen gaan naar een volgende groep. Als een leerling te veel achterblijft blijft hij of zij zitten. Voor leerlingen en ouders is dit een ingrijpende beslissing. Zitten blijven betekent dat de normale ontwikkeling van een kind wordt onderbroken, want het oude lesprogramma moet opnieuw worden gedaan. Voor de beslissing een kind te laten blijven zitten, geldt daarom een heel zorgvuldige afweging.

Als het even kan laten we de leerlingen zo lang mogelijk meedoen met de leerstof van de groep d.m.v. aanpassingen in tijd, hoeveelheid en instructie. Hierdoor blijven ze zo lang mogelijk profiteren van het groepsgebeuren. Wanneer een leerling niet meer in staat is om met de groep mee te doen, kunnen we de leerling een “aangepaste leerlijn” voor maximaal twee van de basisvakken; taal, lezen en rekenen aanbieden, binnen. De leerling krijgt dan een programma aangeboden wat zoveel mogelijk is aangepast aan zijn of haar mogelijkheden en de mogelijkheden van de school. Dit past sterk binnen onze onderwijsfilosofie. Maar uiteraard heeft deze aanpak ook zijn grenzen. Er zullen altijd kinderen blijven die desondanks de aanpassingen het niveau niet halen om ze verantwoord over te laten gaan naar een volgende groep.

Uitgangspunten ten aanzien van het zitten blijven

- Zitten blijven moet zo min mogelijk voorkomen, het moet dus echt de beste oplossing zijn voor de problemen van het kind
- Wij laten een kind alleen dán zitten wanneer het onvoldoende vorderingen maakt. Daarbij kijken we naar verschillende factoren, met name cognitieve ontwikkeling (kennis), werkhouding, sociaal-emotionele ontwikkeling en motorische ontwikkeling.
- Zitten blijven wordt alleen toegepast wanneer de verwachtingen op succes in het doublurejaar hoog en realistisch zijn.
- Er is een voorkeur voor zittenblijven op het moment dat er onvoldoende vorderingen worden gemaakt, maar de achterstand nog niet te groot is, waardoor de leerling in het doublure jaar de klassikale instructie en verwerking weer kan volgen. In de praktijk betekent dit meestal in de groepen 2 t/m 4(5)
- In principe gaan leerlingen van groep 1 automatisch naar groep 2 en aan het einde van groep 2 wordt bekeken of de leerling door kan naar groep 3.
- In principe blijven kinderen in groep 7 en 8 niet meer zitten.
- Als een kind blijft zitten moet er een actieplan worden gemaakt voor het kind: wat gaan we doen en wat willen we bereiken? Bijvoorbeeld:
 - 0 meer zelfvertrouwen/minder faalangst
 - 0 betere concentratie
 - 0 betere sociale vaardigheden
 - 0 betere werkhouding
 - 0 betere leerprestaties
 - 0 inhalen van de achterstand
- Als een kind één keer is blijven zitten en vervolgens toch nog niet in staat is om het programma van de nieuwe groep te volgen, wordt er een ontwikkelingsperspectief (OPP) gemaakt en krijgt het indien nodig gedeeltelijk een aangepast programma aangeboden.

Criteria die gehanteerd worden bij de overgang naar een volgende groep

Zoals opgemerkt kijken we naar verschillende factoren: cognitieve ontwikkeling (kennis), motorische ontwikkeling, werkhouding en de sociaal-emotionele ontwikkeling. Voor een deel gaat het hierbij om inschattingen van de leerkrachten. Maar waar mogelijk laten we ons hierbij ondersteunen door objectieve gegevens uit testen en toetsen die we de leerlingen afnemen. Hiervoor vult de leerkracht van uw kind een beslissingsblad in. Zo krijgen we een zo volledig mogelijk totaalbeeld van de leerling.

In bijlage 1 staan de toetscriteria concreet uitgewerkt.

In bijlage 2 staat het beslissingsblad voor groep 1-2

In bijlage 3 staat het beslissingsblad voor groep 3-8

Versnellen

Het is ook mogelijk dat we denken dat uw kind een groep kan overslaan. Dit zijn de kinderen die op de toetsen vaak A of A+ scoren en sociaal emotioneel een volgende groep ook aan zouden kunnen. Deze kinderen worden doorgetoetst met de toetsen van de volgende groep om te kijken of ze deze stof beheersen. In overleg met leerkracht, intern begeleider en ouders wordt gekeken of het kind de volgende groep dan kan overslaan. Deze beslissing wordt ook genomen aan de hand van het beslissingsblad.

Uitwerking

Indien sprake is van ontwikkelingsproblemen die mogelijk tot zitten blijven kunnen leiden, wordt dit zo snel mogelijk tijdens het schooljaar aan de ouders meegedeeld. Wanneer de doublure concretere vormen krijgt is bij het gesprek met de ouders naast de groepsleerkracht ook de interne begeleider aanwezig.

Voor welke leerlingen wordt een beslissingsblad ingevuld?

- Alle leerlingen die binnen de criteria van twijfelachtig of onvoldoende vallen.
- Alle leerlingen die doorgetoetst zijn omdat we denken dat ze kunnen versnellen.

Na invullingen worden de leerlingen die doubleren en de leerlingen waarvan twijfels blijven bestaan m.b.t. overgaan ingebracht als bespreekleerling bij de overgangsbespreking. De andere leerlingen worden vermeld als mededeelleerlingen. Het team bekijkt alle gegevens weegt de voor- en nadelen van het zittenblijven tegen elkaar af en gezamenlijk wordt het besluit over zitten blijven of overgaan genomen.

Ten slotte

De directeur heeft het laatste woord in de beslissing om een kind te laten zitten blijven. Dit gebeurt echter altijd na zorgvuldig overleg met de ouders van het kind.

Communicatie

Vóór de overgangsbespreking wordt u op de hoogte gebracht, dat uw kind wordt ingebracht a.d.h.v. het beslissingsblad. In de week na de overgangsbespreking wordt u op de hoogte gebracht van de beslissing en wordt er een afspraak met u gemaakt om de beslissing te verhelderen.

Indien een kind blijft zitten is de communicatie hierover naar het kind en de groep heel belangrijk. Hierover moeten zorgvuldige afspraken tussen de leerkracht en de ouders worden gemaakt: wie stelt het kind op de hoogte van de doublure en op welk moment? En hoe wordt de beslissing gecommuniceerd naar de groep?

Bijlage 1 – uitwerking toetscriteria

Groep 1 en 2:

Alle kinderen van groep 1 gaan in principe automatisch door naar groep 2. Het jaar daarop wordt in groep 2 op basis van de (toets)resultaten en het beslissingenblad gekeken of het kind naar groep 3 kan of in groep 2 blijft..

Cognitieve ontwikkeling:

Op basis van de M-toetsen (zie toetskalender) en op basis van de ontwikkelingslijnen in groep 2 wordt bepaald of een kind besproken wordt met de ouders of niet.

Voldoende profiel: Cito A - B - C-score

Twijfelachtig profiel: lage C-scores in combinatie met één D of E-score

Onvoldoende profiel: Meerdere D - E-scores

Als de vorderingen meer dan een half jaar achterliggen op de prestatie van de gemiddelde kleuter, kan besloten worden tot zitten blijven in groep 2.

De beslissing wordt genomen op basis van de E-score op de toetsen

Sociaal emotionele ontwikkeling:

Het gaat hierbij om observaties van sociaal gedrag en werkhouding. Als meetinstrument wordt de observatielijst van het beslissingenblad gebruikt.

Voldoende profiel: alle onderdelen worden voldoende gescoord.

Twijfelachtig profiel: één à twee matige scores in combinatie met één onvoldoende.

Onvoldoende profiel: Meerdere scores onvoldoende.

Motorische ontwikkeling:

- De ontwikkeling van de grove motoriek is voldoende (te denken valt aan klimmen, klauteren, huppelen, hinkelen, met grote bal gooien, vangen)
- De ontwikkeling van de fijne motoriek is voldoende (te denken valt aan ontwikkeling van technieken als knippen, plakken, scheuren, en de voorbereiding op het schrijven zoals: pengreep, sturen van potlood en inkleuren).

Extra:

Zie de lijst bij groep 4 t/m 8

Groep 3:

Cognitieve ontwikkeling:

Voldoende profiel: Cito A - B - C-score + Beheerst AVI E3 of meer

Twijfelachtig profiel: AVI M3 + lage C-scores in combinatie met één D of E-score

Onvoldoende profiel: Meerdere D - E-scores in combinatie met AVI start.

Sociaal emotionele ontwikkeling:

Het gaat hierbij om observaties van sociaal gedrag en werkhouding. Als meetinstrument wordt de observatielijst van het beslissingenblad gebruikt.

Voldoende profiel: alle onderdelen worden voldoende gescoord.

Twijfelachtig profiel: één à twee matige scores in combinatie met één onvoldoende.

Onvoldoende profiel: Meerdere scores onvoldoende.

Extra:

Een belangrijke factor bij de overgang van 3 naar 4 is de letterkennis van het kind. Die wordt meegewogen bij het twijfelachtige profiel.

Zie verder de lijst bij groep 4 t/m 8

Groep 4-8:

Cognitieve ontwikkeling:

Voldoende profiel: Cito A - B - C-score + Beheerst AVI E(van de groep) of meer

Twijfelachtig profiel: AVI M(van de groep) of lager + lage C-scores in combinatie met één à twee D of E-score

Onvoldoende profiel: Meerdere D - E-scores in combinatie met AVI E(een groep lager dan de huidige groep) of lager.

Sociaal emotionele ontwikkeling:

Het gaat hierbij om observaties van sociaal gedrag en werkhouding. Als meetinstrument wordt de observatielijst van het beslissingenblad gebruikt.

Voldoende profiel: alle onderdelen worden voldoende gescoord.

Twijfelachtig profiel: één à twee matige scores in combinatie met één onvoldoende.

Onvoldoende profiel: Meerdere scores onvoldoende.

Extra:

Bij het twijfelachtige en onvoldoende profiel kunnen de volgende factoren meewegen:

- Leeftijd
- Postuur
- Lichamelijke conditie (o.a. snel moe?)
- Schoolloopbaan
- Relaties (heeft de leerling vriendjes in de groep, komt hij bij doublure bij een jonger broertje of zusje)
- Sociaal emotionele ontwikkeling
- Werkhouding (w.o. ook motivatie en faalangst)
- Verstandelijke begaafdheid
- Interesse
- Gezinssituatie
- Relatie huidige/toekomstige leerkracht
- Schoolorganisatie (combinatieklas, grote/kleine groep, rustige/drukke groep e.d.)
- Onderzoeksgegevens
- Mening van de ouders
- Tempotoets Teye de Vos
- Rapport.
- Ontwikkelingsperspectief

Groep 7-8

In principe blijven kinderen in groep 7 en 8 niet meer zitten. Zolang er geen ontwikkelingsperspectief is (OPP) wordt voor de kinderen die binnen de criteria vallen ook een beslissingenblad ingevuld om te kijken wat de juiste voortzetting is. Dit kan zijn aanpassingen in het programma en/of een ontwikkelingsperspectief opstellen.

Beslissingenblad

Overgang groep ... naar ...

Naam leerling:.....

Geboortedatum:.....

Ingevuld door:.....

Ingevuld op:

Sociaal Emotionle ontwikkeling:

De algemene indruk over het kind

Relatie met de leerkracht

Omgang met de andere kinderen

Motivatie/werkhouding

voldoende

matig

onvoldoende

Cognitieve ontwikkeling:

Taal voor kleuters Cito LVS

Ordenen Cito LVS

Ruimte & Tijd Cito LVS

Leesprotocol

Cognitieve vaardigheden vanuit

ontwikkelingsmateriaal

De leerling heeft baat bij leertijdverlenging omdat:

- het Nederlands niet als moedertaal heeft
- het meer instructie nodig heeft
- het meer oefening nodig heeft
- het meer herhaling nodig heeft
- het meer voorbereid moet worden op het verwerven van kennis en vaardigheden
- het een of meer leerstoornissen heeft
- het gedragsproblemen heeft
- het een zwakke werkhouding heeft
- het sociaal emotioneel nog moet groeien

Beslissing:

De leerling blijft in groep

De leerling gaat naar groep

Beslissing genomen op:

Aanvullende informatie

Beslissing meegedeeld aan de ouders op:

Beslissing komt overeen met de wens van de ouders

ja

nee

Beslissingenblad SEO groep 1-2

	altijd	vaak	soms	weinig	nooit
<u>De algemene indruk over het kind</u>					
Het kind voelt zich prettig in de klas	5	4	3	2	1
Het kind komt zelfverzekerd over	5	4	3	2	1
Het kind kan luisteren	5	4	3	2	1
Het kind kan stilzitten	5	4	3	2	1
Het kind doet mee in de kring	5	4	3	2	1
Het kind kan zichzelf aan/uitkleden	5	4	3	2	1
Het kind huilt snel als iets niet lukt	1	2	3	4	5
Het kind heeft moeite met afscheid nemen	1	2	3	4	5
Het kind is open	5	4	3	2	1
Totaal = punten					
45-36 = voldoende	35-27 = matig	26-0 = onvoldoende			

<u>De relatie met de leerkracht</u>					
Het kind vraagt aandacht	1	2	3	4	5
Het kind kan omgaan met kritiek	5	4	3	2	1
Het kind is behulpzaam	5	4	3	2	1
Het kind houdt zich aan de regels en afspraken	5	4	3	2	1
Het kind vraagt bevestiging van de leerkracht	1	2	3	4	5
Het kind komt uit zichzelf naar de leerkracht toe	5	4	3	2	1
De leerkracht moet het gedrag van het kind corrigeren	1	2	3	4	5
Totaal = punten					
35-28 = voldoende	27-21 = matig	20-0 = onvoldoende			

<u>Omgang met andere kinderen</u>					
Het kind heeft contact met medeleerlingen	5	4	3	2	1
Het kind stelt zich open voor andere kinderen	5	4	3	2	1
Het kind wordt geaccepteerd in de groep	5	4	3	2	1
Het kind kan samenspelen/samenwerken	5	4	3	2	1
Totaal = punten					
20-16 = voldoende	15-12 = matig	11-0 = onvoldoende			

<u>Motivatie/werkhouding</u>					
Het kind toont belangstelling voor activiteiten/werkjes	5	4	3	2	1
Het kind kan geconcentreerd werken	5	4	3	2	1
Het kind is bang om fouten te maken	1	2	3	4	5
Het kind krijgt de werkjes binnen de gestelde tijd af	5	4	3	2	1
Het kind maakt de werkjes goed/netjes	5	4	3	2	1
Het kind kan gedurende 15 minuten met zijn/haar werkje/spel bezig zijn	5	4	3	2	1
Het kind heeft doorzettingsvermogen	5	4	3	2	1
Het kind kiest doelgericht activiteiten als het de vrije keus heeft	5	4	3	2	1
Totaal = punten					
40-32 = voldoende	31-24 = matig	23-0 = onvoldoende			

Beslissingenblad SEO groep 3-8

	altijd	vaak	soms	weinig	nooit
<u>De algemene indruk over het kind</u>					
Het kind voelt zich prettig in de klas	5	4	3	2	1
Het kind komt zelfverzekerd over	5	4	3	2	1
Het kind kan de eigen gevoelens verwoorden	5	4	3	2	1
Het kind kan gericht luisteren	5	4	3	2	1
Het kind kan ontspannen bezig zijn	5	4	3	2	1
Het kind doet mee in gespreksvormen	5	4	3	2	1
Het kind is open	5	4	3	2	1
Totaal = punten					
35-28 = voldoende	27-21 = matig	20-0 = onvoldoende			

<u>De relatie met de leerkracht</u>					
Het kind vraagt aandacht	1	2	3	4	5
Het kind kan omgaan met kritiek	5	4	3	2	1
Het kind is behulpzaam	5	4	3	2	1
Het kind houdt zich aan de regels en afspraken	5	4	3	2	1
Het kind vraagt bevestiging van de leerkracht	1	2	3	4	5
Het kind komt uit zichzelf naar de leerkracht toe	5	4	3	2	1
Het kind doet wat de leerkracht vraagt	5	4	3	2	1
Het kind spreekt de leerkracht (of anderen) tegen	1	2	3	4	5
De leerkracht moet het gedrag van het kind corrigeren	1	2	3	4	5
Totaal = punten					
45-36 = voldoende	35-27 = matig	26-0 = onvoldoende			

<u>Omgang met andere kinderen</u>					
Het kind heeft goed contact met medeleerlingen	5	4	3	2	1
Het kind stelt zich open voor andere kinderen	5	4	3	2	1
Het kind wordt geaccepteerd in de groep	5	4	3	2	1
Het kind kan samenspelen	5	4	3	2	1
Het kind kan samenwerken	5	4	3	2	1
Het kind houdt rekening met anderen	5	4	3	2	1
Het kind luistert naar ideeën en meningen van anderen	5	4	3	2	1
Het kind heeft een positieve inbreng bij groepstaken	5	4	3	2	1
Totaal = punten					
40-32 = voldoende	31-24 = matig	23-0 = onvoldoende			

<u>Motivatie/werkhouding</u>					
Het kind toont belangstelling voor activiteiten	5	4	3	2	1
Het kind kan geconcentreerd werken	5	4	3	2	1
Het kind is bang om fouten te maken	1	2	3	4	5
Het kind krijgt het werk binnen de gestelde tijd af	5	4	3	2	1
Het kind maakt het werk goed	5	4	3	2	1
Het kind maakt het werk netjes	5	4	3	2	1
Het kind heeft doorzettingsvermogen	5	4	3	2	1
Het kind werkt doelgericht aan keuzeactiviteiten	5	4	3	2	1
Het kind kan zelfstandig werken	5	4	3	2	1
Het kind toont initiatieven	5	4	3	2	1
Het kind kan instructie volgen en oppakken	5	4	3	2	1
Het kind heeft veelvuldig extra instructie nodig	1	2	3	4	5
Het kind denkt na voordat het iets doet	5	4	3	2	1
Totaal = punten					
65-52 = voldoende	51-39 = matig	38-0 = onvoldoende			

Bijlage 4 – Brief aan ouders

Geachte ouders,

De afgelopen periode hebben de kinderen van onze school de toetsen van het Cito-leerlingvolgsysteem gemaakt.

De resultaten hiervan vindt u achter in het rapport dat uw kind vandaag mee krijgt.

Naar aanleiding van dit rapport vinden er binnenkort 10-minuten gesprekken plaats.

De resultaten van uw kind en de observaties van de ontwikkelingslijnen zijn voor ons aanleiding u voor een apart gesprek uit te nodigen. (U hoeft dan niet meer op het 10-minuten gesprek te komen)

In dit gesprek tonen wij u de gemaakte toetsen en de observaties van zijn/haar ontwikkeling. Tevens willen wij afspraken met u maken over de voortgang.

In de eerstvolgende schoolweek nemen wij contact met u op voor het maken van een afspraak.

Bij dit gesprek zal naast de groepsleerkracht(en) ook juffrouw Hannie, de interne begeleider van onze school aanwezig zijn.

Met vriendelijke groet,

Namens de directie, interne begeleider en leerkracht van bs. De Klimop

Karin Geurts